

Zaak C-16/24 [Sinalov]ⁱ

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

11 januari 2024

Verwijzende rechter:

Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 januari 2024

Strafzaak tegen:

YR

WV

AN

WY

Voorwerp van het hoofdgeding

Bevoegdheidsconflict tussen een nationale rechter en de president van zijn rechtbank over de wijze waarop het in de lidstaat toepasselijke beginsel van willekeurige toewijzing van zaken moet worden toegepast. Eerbiediging van het beginsel van rechterlijke onafhankelijkheid als uitdrukking van de rechtsstaat wanneer het systeem voor de toewijzing van zaken aldus wordt uitgelegd en toegepast dat een nationale rechter niet zelfstandig mag beoordelen of hij bevoegd is om een strafzaak te behandelen die hem door de president van de rechtbank is toegewezen, met als gevolg dat, nadat deze rechter de behandeling van de zaak zonder toestemming van de president van de rechtbank om bevoegdheidsredenen rechtstreeks heeft doorverwezen naar een andere rechter van dezelfde rechtbank en deze andere rechter de behandeling van de zaak heeft aanvaard en het,

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

eveneens zonder toestemming van de president van de rechtbank, noodzakelijk heeft geacht om de partijen in de zaak te horen over de vraag of hij bevoegd is om de zaak te behandelen, tegen beide nationale rechters een tuchtprocedure is ingeleid wegens aantasting van de reputatie van de rechterlijke macht en ambtelijk plichtsverzuim.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Uitlegging van het Unierecht krachtens artikel 267 VWEU

Prejudiciële vraag

Is het verenigbaar met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest dat een nationale wet die als beginsel van rechtsbedeling voorziet in de willekeurige aanwijzing van rechters voor het behandelen en afdoen van strafzaken, aldus wordt uitgelegd dat in geval van twijfel of dit beginsel in een reeds door de president van de rechtbank toegewezen zaak geschonden is, die twijfel aldus moet worden weggenomen

1) dat dit een juridische kwestie betreft waarover de met de behandeling van de zaak belaste rechter beslist, ook na de partijen te hebben gehoord en in de procedure in hoger beroep, of

2) dat dit een administratieve kwestie betreft waarvan de beoordeling onder de uitsluitende bevoegdheid valt van de president van de rechtbank,

en bovendien aldus wordt uitgelegd dat wanneer de eerste rechter aan wie de zaak is toegewezen, van mening is dat volgens genoemd beginsel een andere rechter de zaak dient te behandelen en de zaak naar die rechter doorverwijst, en de tweede rechter die de behandeling van de zaak heeft overgenomen, eerst beslist om de partijen in een procedure op tegenspraak te horen en vervolgens zelfstandig over zijn eigen bevoegdheid oordeelt, deze twee rechters een tuchtrechtelijke overtreding begaan, aangezien zij door hun gedrag de reputatie van de rechterlijke macht aantasten en hun ambtelijke plichten verzaken?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van het Hof

Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna: „VEU”), in het bijzonder artikel 19, lid 1, tweede alinea, ervan

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”), in het bijzonder artikel 47 ervan

Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit (PB 2008, L 300, blz. 42)

Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel (PB 2004, L 335, blz. 8)

Arrest van 15 juli 2021, Commissie/Polen (Tuchtregeling voor rechters) (C-791/19, EU:C:2021:596)

Arrest van 20 april 2021, Republika (C-896/19, EU:C:2021:311)

Arrest van 19 november 2019, A. K. e.a. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy) (C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982)

Arrest van 2 maart 2021, A.B. e.a. (Benoeming van de rechters bij de Sąd Najwyższy – Beroep) (C-824/18, EU:C:2021:153)

Arrest van 5 november 2019, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid van de gewone rechterlijke instanties) (C-192/18, EU:C:2019:924)

Arrest van 24 juni 2019, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid van de Sąd Najwyższy) (C-619/18, EU:C:2019:531)

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering), in het bijzonder artikel 42, lid 2, artikel 44, lid 1, en artikel 258 ervan

Zakon za sadebnata vlast (wet inzake het justitiële stelsel; hierna: „ZSV”), in het bijzonder artikel 9, lid 1, artikel 86, artikel 109, artikel 307, lid 2, artikel 308, artikel 327 en artikel 360b, leden 1 en 6, ervan

Korte weergave van de feiten en van de procedure

- 1 Op 30 oktober 2014 werd voor de Spetsializiran nakazatelen sad (bijzondere strafrechter, Bulgarije) een strafzaak ingeleid tegen vier personen wegens deelname aan een georganiseerde criminele groep met als doel om fiscale misdrijven – in casu btw-ontduiking – te plegen. De vermeende criminele handelingen hadden plaatsgevonden tussen januari 2008 en 27 maart 2012.
- 2 Middels een computergestuurde willekeurige aanwijzing van rechters was de behandeling van de strafzaak toegewezen aan rechter Ivo Hinov. De zaak werd behandeld door een kamer met twee lekenrechters. Na het overlijden van één van de lekenrechters in 2021 en gelet op het beginsel van onveranderlijkheid van de rechtsprekende formatie, had rechter Ivo Hinov (hierna: „rechter I. H.”) op 19 oktober 2021 gelast de behandeling van de strafzaak te hervatten.

- 3 Op 27 juli 2022 werd de Spetsializiran nakazatelen sad ontbonden en werd de strafzaak om bevoegdheidsredenen doorverwezen naar de Sofiyski gradski sad (rechter voor de stad Sofia, Bulgarije; hierna: „SGS”). Bij deze rechtbank werd ook rechter I. H. opnieuw als rechter aangesteld, waarbij hij dat ambt thans nog steeds bekleedt.
- 4 Op 4 augustus 2022 heeft de president van de afdeling strafzaken van de SGS het systeem voor de toewijzing van zaken toegepast dat berust op het beginsel van willekeurige aanwijzing van rechters bij de rechtbank. De strafzaak werd toegewezen aan rechter Hristinka Koleva (hierna: „rechter H. K.”). Zonder nader in te gaan op de juridische aspecten van de zaak, heeft zij op 27 september 2023 vastgesteld dat rechter I. H. bevoegd was om de zaak ten gronde te behandelen. Bijgevolg heeft zij de behandeling van de zaak doorverwezen naar deze rechter.
- 5 Bij rechterlijke beslissing van 3 oktober 2023 heeft rechter I. H. gelast om de partijen ter openbare terechtzitting te horen, met name over de vraag of het beginsel van willekeurige toewijzing in acht was genomen. De partijen hebben zich op het standpunt gesteld dat rechter H. K. blijk had gegeven van een onjuiste rechtsopvatting, aangezien een rechter een zaak niet voor behandeling naar een andere rechter kan doorverwijzen. Zij zijn van mening dat de zaak moet worden terugverwezen naar de president van de rechtbank, die vervolgens opnieuw op willekeurige wijze de rechter moet aanduiden aan wie de zaak wordt toegewezen.
- 6 Bij beslissing van 23 november 2023 heeft rechter I. H. verklaard dat het systeem van willekeurige toewijzing door de wetgever is ingevoerd als beginsel voor de organisatie van de rechterlijke macht en dat elke rechter bevoegd is om over zijn eigen bevoegdheid te oordelen. Hij is derhalve van mening dat het hier een juridische kwestie betreft (dat wil zeggen een kwestie waarover de rechter – ook in hoger beroep – dient te oordelen) en geen administratieve kwestie (dat wil zeggen een kwestie waarover de president van de rechtbank dient te beslissen).
- 7 In het daarop tegen de beslissingen van deze rechter ingestelde hoger beroep heeft de bevoegde appelrechter geoordeeld dat alleen de president van de rechtbank bevoegd is om te beoordelen of het beginsel van willekeurige toewijzing bij de eerste toewijzing van de zaak in acht was genomen.
- 8 Bij besluit van 22 december 2023 heeft de president van de rechtbank een tuchtprocedure tegen rechter H. K. en rechter I. H. ingeleid. Aan rechter H. K. wordt feitelijk verweten dat zij heeft nagelaten om de zaak voor hertoewijzing terug te verwijzen naar de president van de rechtbank (en dat zij bovendien de procedure niet heeft gestaakt en zichzelf niet onbevoegd heeft verklaard), terwijl aan rechter I. H. wordt verweten dat hij de behandeling heeft aanvaard van een zaak die niet overeenkomstig het reglement van de SGS aan hem is toegewezen. Het gedrag van beide betrokken rechters wordt juridisch gekwalificeerd als „een handeling die de reputatie van de rechterlijke macht aantast en die neerkomt op ambtelijk plichtsverzuim”.

Voornaamste argumenten van de rechter en van de president van zijn rechtbank

- 9 **Rechter I. H.**, die deel uitmaakt van de kamer die als verwijzende rechterlijke instantie het Hof² om een prejudiciële beslissing heeft verzocht, is van mening dat de president van de SGS, door hem tuchtrechtelijk ter verantwoording te roepen, inbreuk maakt op zijn recht om, in de uitoefening van zijn algemene bevoegdheden als rechter, zijn bevoegdheid voor de behandeling van een strafzaak zelfstandig te beoordelen. Volgens hem rijzen er in dit verband ten minste twee fundamentele vragen. De eerste vraag is of de verwijzende rechterlijke instantie moet erkennen dat zij daadwerkelijk niet bevoegd is om over deze kwestie te oordelen, wat zou betekenen dat zij toegeeft dat alleen de president van de rechtbank deze beoordeling kan maken. De tweede vraag is of de tot dusver door de verwijzende rechterlijke instantie gestelde handelingen ter beoordeling van haar eigen bevoegdheid daadwerkelijk een tuchtrechtelijke overtreding en zodoende een grond voor verschoning vormen, aangezien de betrokken rechter door het verrichten van gerechtelijke handelingen in een bepaalde zaak de reputatie van de rechterlijke macht heeft aangetast en zodoende de behandeling van de zaak niet kan voortzetten.
- 10 De verwijzende rechterlijke instantie geeft een summiere toelichting bij de aard en de praktische gevolgen van het beginsel van willekeurige toewijzing van zaken. Zij wijst erop dat het nieuwe systeem is ingevoerd met het oog op het tegengaan van willekeur bij de toewijzing van zaken, waarover de president van de rechtbank traditioneel het laatste woord had. De willekeurige toewijzing geschiedt zodra een zaak bij de rechtbank aanhangig wordt gemaakt. Zij kan twee vormen aannemen. Zo kan de willekeurige toewijzing „automatisch” plaatsvinden (middels elektronische toewijzing naargelang van de volgorde van indiening) – in het onderhavige geval werd de zaak toegewezen aan de rechters van de afdeling strafzaken van de SGS. Deze benadering geldt voor de eerste aanhangigmaking van een zaak bij de rechtbank. De willekeurige toewijzing kan ook de vorm aannemen van een „keuze van een bepaalde rechter”, oftewel van een „handmatige toewijzing”. Die tweede benadering wordt vooral gevolgd in gevallen waarin de zaak aanvankelijk aan een bepaalde rechter werd toegewezen, die deze vervolgens heeft doorverwezen naar een andere instantie (bijvoorbeeld naar het openbaar ministerie om een procedurefout te herstellen, of naar een andere rechter die hij bevoegd acht), waarna dezelfde zaak dan wederom bij de eerstgenoemde rechter belandt. In dergelijke gevallen wordt de zaak rechtstreeks toegewezen aan dezelfde rechter.
- 11 Volgens de verwijzende rechterlijke instantie verduidelijkt het nationale recht echter niet wie bevoegd is om te beoordelen of de president van de rechtbank zijn

² Noot van de vertaler: het oorspronkelijke verzoek om een prejudiciële beslissing van 11 januari 2024 werd persoonlijk ingediend door de rechter in zijn hoedanigheid van kamerpresident. Bij beslissing van 15 januari 2024, ingediend bij het Hof op 17 januari 2024, heeft de voltallige kamer, dat wil zeggen de rechter en de twee lekenrechters, zijn beslissing bevestigd.

verplichting om het beginsel van willekeurige toewijzing in acht te nemen, naar behoren heeft uitgeoefend. Meer concreet rijst de vraag of hij de zaak volgens de eerste benadering terecht aan de rechters van de afdeling strafzaken van de SGS heeft toegewezen, of dat hij de zaak volgens de tweede benadering had moeten toewijzen, dat wil zeggen aan een welbepaalde rechter. De verwijzende rechterlijke instantie is van mening dat dienaangaande twee standpunten kunnen worden ingenomen.

- 12 Volgens het eerste standpunt betekent de omstandigheid dat de nationale wetgever het systeem van willekeurige toewijzing als beginsel voor de organisatie van de rechtsbedeling heeft ingevoerd, dat dit systeem een wezenlijk element vormt van de wettigheid van de gerechtelijke procedure. Om die reden geldt het algemene beginsel dat de rechter aan wie de zaak is toegewezen, bevoegd is om over zijn eigen bevoegdheid te oordelen, alsook over de vraag of het beginsel van willekeurige toewijzing bij de toewijzing van de zaak in acht is genomen. Volgens dit standpunt wordt het beginsel van willekeurige toewijzing in twee stappen toegepast. In de eerste stap wordt het toegepast door de president van de rechtbank die de zaak aan een bepaalde rechter toewijst en daarbij naar eigen goeddunken één van beide benaderingen volgt. Dit gebeurt in het kader van een administratieve procedure waarbij de partijen niet betrokken zijn. In de tweede stap maakt de rechter aan wie een zaak is toegewezen, een zelfstandige beoordeling in het kader van de gerechtelijke procedure met alle bijbehorende waarborgen – het horen van partijen en toetsing door hogere rechters.
- 13 Volgens het tweede standpunt is uitsluitend de president van de rechtbank bevoegd voor de toetsing van de eerbiediging van dit beginsel. Indien de rechter aan wie de zaak is toegewezen, van mening is dat de zaak ten onrechte aan hem is toegewezen, moet hij dit eerst melden aan de president van de rechtbank die vervolgens moet beoordelen of er een nieuwe toewijzing moet plaatsvinden. Dit standpunt wordt gedeeld door de appelrechter en de president van de SGS, die de tuchtprocedure tegen rechter I. H. en rechter H. K. heeft ingeleid. **De president van de rechtbank** is van mening dat alleen hij bevoegd is om deze beoordeling te maken en dat rechter H. K. de zaak dus eerst met een passende motivering naar hem had moeten terugverwijzen, zodat hij vervolgens had kunnen beoordelen of hij bevoegd was om de zaak opnieuw toe te wijzen. Dienovereenkomstig had rechter I. H., nadat hij de behandeling van de zaak van rechter H. K. had overgenomen, deze zaak rechtstreeks naar de president van de rechtbank moeten terugverwijzen, zodat laatstgenoemde die beoordeling kon maken, in plaats van zelf te beoordelen of hij bevoegd was de zaak te behandelen zonder de toestemming van de president van de betrokken rechtbank.
- 14 De verwijzende rechterlijke instantie benadrukt evenwel dat het op grond van het nationale recht niet duidelijk is of de president van de rechtbank bij de beoordeling van de bevoegdheid van de rechter om de zaak te behandelen en af te doen, op een bepaald aspect – de eerbiediging van het beginsel van willekeurige toewijzing – een leidinggevende bevoegdheid jegens de rechter heeft.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzingsbeslissing

- 15 De verwijzende rechterlijke instantie wijst er om te beginnen op dat het hoofdgeding draait om het vaststellen van de schuld of onschuld van personen die worden verdacht van deelname aan een georganiseerde criminele groep en van btw-ontduiking. In geval van schuldigverklaring moet de strafmaat worden bepaald overeenkomstig kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit en kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel. Aangezien het afgeleide recht van toepassing is in het hoofdgeding, zijn ook artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47 van het Handvest van toepassing. Het hoofdgeding moet worden behandeld door een onafhankelijke rechter in de zin van het Unierecht.
- 16 Volgens de verwijzende rechterlijke instantie gaat het daarbij in de eerste plaats om de onafhankelijkheid van de rechter in de uitoefening van zijn recht om zelfstandig te beoordelen of hij bevoegd is om kennis te nemen van een zaak (bevoegdheid uit het oogpunt van de toepassing van het beginsel van willekeurige toewijzing). Derhalve moet worden onderzocht of die onafhankelijkheid in het gedrang komt wanneer die beoordeling alleen kan worden gemaakt door de president van de betrokken rechtbank en wanneer de opvatting van de betrokken rechtsprekende formatie dat zij zelf over die beoordelingsbevoegdheid beschikt, door de president van die rechtbank als tuchtrechtelijke overtreding wordt beschouwd.
- 17 In dit verband wijst de verwijzende rechterlijke instantie erop dat de organisatie van de rechterlijke macht volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) weliswaar een aangelegenheid van nationaal recht is, maar dat die organisatie de rechterlijke onafhankelijkheid moet waarborgen teneinde de bescherming van de rechtsstaat als fundamentele waarde te verzekeren. Dit geldt eveneens voor de uitwerking van de regels voor het voeren van tuchtprocedures tegen rechters.
- 18 De verwijzende rechterlijke instantie herinnert eraan dat het Hof van oordeel is dat de onafhankelijkheid van de rechter als zodanig geldt ten aanzien van de wetgevende en de uitvoerende macht. In het onderhavige geval rijst de vraag naar de onafhankelijkheid van de rechter echter in het licht van de verhouding van de rechter tot de president van zijn rechtbank, en dan nog slechts op één aspect, namelijk de beoordeling van de juiste toepassing van het beginsel van willekeurige toewijzing, zoals die reeds is verricht door de president van de rechtbank.
- 19 Er moet echter worden opgemerkt dat de president van de rechtbank tot taak heeft om de noodzakelijke voorwaarden voor de rechtshandhaving te scheppen, maar dat hij in de zaak in kwestie niet zelf rechtsbedeling uitoefent. Binnen het

gerechtelijk systeem bezit de president van de betrokken rechtbank dan ook alleen uitvoeringsbevoegdheden en geen rechterlijke bevoegdheden bij de uitoefening van zijn bevoegdheden om zaken toe te wijzen. De bevoegdheden zijn duidelijk afgebakend: rechterlijke bevoegdheden worden uitgeoefend door de rechter (met betrekking tot de door hem behandelde zaak) en uitvoeringsbevoegdheden worden uitgeoefend door de president van de rechtbank (met betrekking tot de door hem voorgezeten rechtbank).

- 20 Volgens de rechtspraak van het Hof is het bovendien één van de kenmerken van een onafhankelijk rechter dat hij zich niet laat beïnvloeden door externe factoren. Die vraag is aan de orde in het hoofdgeding, aangezien de president van de rechtbank – zijnde de externe factor – erop staat dat alleen hij overeenkomstig het beginsel van willekeurige toewijzing kan beslissen welke rechter de zaak moet behandelen.
- 21 Voorts wijst het Hof erop dat het onafhankelijkheidsvereiste veronderstelt dat de rechterlijke instantie haar rechtsprekende taken volledig autonoom uitoefent, zonder aan wie dan ook ondergeschikt te zijn of van waar dan ook bevelen of instructies te ontvangen, en aldus beschermd is tegen tussenkomsten of druk van buitenaf die de onafhankelijkheid van de oordeelsvorming van haar leden in aan hen voorgelegde geschillen in gevaar zouden kunnen brengen.
- 22 In het hoofdgeding heeft de president van de rechtbank de mogelijkheid verworpen dat een rechter bevoegd is om over zijn eigen bevoegdheid te oordelen, aangezien hij van mening is dat hij ter zake een alleenbeslissingsrecht heeft en dat zijn beslissing bindend is voor de rechter. Volgens de verwijzende rechter betreft dit een vorm van druk van buitenaf, althans met betrekking tot de toepassing van een beginsel van goede rechtsbedeling. De president van de rechtbank is immers een buitenstaander ten aanzien van die rechtsbedeling.
- 23 Volgens de verwijzende rechterlijke instantie moet de op de onderhavige zaak toegepaste rechtspraak van het Hof aldus worden begrepen dat het vereiste van rechterlijke onafhankelijkheid geldt vanaf het moment waarop een rechter wordt aangewezen om een specifieke zaak te behandelen en af te doen. Vanaf dat moment wordt zijn onafhankelijkheid een te beschermen waarde en kan hij niet meer onder druk worden gezet wat betreft de beslissingen die hij neemt bij het behandelen en afdoen van de zaak. Dit geldt ook voor beslissingen ter zake van zijn eigen bevoegdheid.
- 24 In het onderhavige geval was rechter H. K. aanvankelijk op regelmatige wijze door de president van de rechtbank met de behandeling van het hoofdgeding belast. Het standpunt dat zij onder zijn gezag bleef staan, zonder zelfstandig te kunnen beslissen over haar bevoegdheid om de zaak te behandelen en af te doen overeenkomstig het beginsel van willekeurige toewijzing, maar dat zij hem in plaats daarvan had moet verzoeken om de zaak opnieuw toe te wijzen, kan niet worden gevolgd. Want indien wordt erkend dat rechter H. K. het recht had om zelfstandig te beoordelen of zij bevoegd was om de zaak te behandelen, wordt

daarmee ook impliciet erkend dat zij het recht had om de zaak zelfstandig door te verwijzen naar rechter I. H. indien zij van mening was dat hij de zaak moest behandelen. Daaruit volgt de noodzaak te erkennen dat rechter I. H. het recht had om na aanvaarding van de zaak zelfstandig te beoordelen of hij overeenkomstig het beginsel van willekeurige toewijzing bevoegd was om de zaak te behandelen, alsook het recht te beslissen om de partijen te horen alvorens uitspraak te doen, en wel zonder deze beslissing over te laten aan de president van de rechtbank.

- 25 Mocht daarentegen het standpunt van de president van de rechtbank worden gevolgd, dan zou dit tot gevolg hebben dat de rechter die een bepaalde zaak moet behandelen en afdoen, in een bepaald aspect van zijn eigen bevoegdheid om van die zaak kennis te nemen, volledig afhankelijk is van de wil van de president van zijn rechtbank, zonder dat hij dienaangaande zelf een beoordeling kan maken. Volgens de verwijzende rechterlijke instantie leidt dit uiteindelijk tot een rechtbank die juist in dit opzicht – beoordeling van haar bevoegdheid om kennis te nemen van de zaak in het licht van het beginsel van willekeurige toewijzing – van haar president afhankelijk is.
- 26 Voorts onderzoekt de verwijzende rechterlijke instantie of de tegen rechter I. H. ingeleide tuchtprocedure het vertrouwen van het publiek in de werking en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht niet in gevaar brengt. Dienaangaande zij opgemerkt dat de tuchtprocedure tegen een rechter volgens het Hof geen middel mag zijn om de door hem genomen rechterlijke beslissing inhoudelijk te toetsen en dat de regeling inzake tuchtrechtelijke aansprakelijkheid zodanig moet zijn ingericht dat wordt voorkomen dat hij louter op grond van zijn beslissing aansprakelijk kan worden gesteld.
- 27 Volgens de verwijzende rechterlijke instantie is in het hoofdgeding niet aan deze voorwaarden voldaan, voor zover de tuchtprocedures tegen rechter H. K. en rechter I. H. betrekking hebben op de inhoud van de door hen genomen rechterlijke beslissingen die schriftelijk zijn vastgelegd. Met deze procedures wordt eigenlijk beoogd hun te verwijten dat deze inhoud niet strookte met de inhoud die de president van de rechtbank voor ogen had. In verband met een tuchtprocedure betreffende de inhoud van een rechterlijke beslissing heeft het Hof geoordeeld dat een rechter slechts in bepaalde „zeer uitzonderlijke gevallen” tuchtrechtelijk aansprakelijk kan worden gesteld. Het gaat dan om „ernstige en volstrekt onverschoonbare gedragingen van rechters [...], bijvoorbeeld wanneer zij de nationaal- en Unierechtelijke regels waarvan zij de naleving dienen te waarborgen, opzettelijk en te kwader trouw of vanwege bijzonder ernstige en grove nalatigheden zouden schenden, of zouden handelen naar willekeur of toegang tot de rechter zouden weigeren”.
- 28 De verwijzende rechterlijke instantie concludeert dat de beslissing van beide betrokken rechters om hun eigen bevoegdheid voor de behandeling van het hoofdgeding te beoordelen, niet als een dergelijke ernstige en volstrekt onverschoonbare gedraging kan worden aangemerkt. Het betreft hier een omstreden bevoegdheidsuitoefening. Beide betrokken rechters waren van mening

dat een bepaalde bevoegdheid (beoordeling van de eigen bevoegdheid uit het oogpunt van de eerbiediging van het beginsel van willekeurige toewijzing) alleen door de rechter kon worden uitgeoefend, en niet door de president van de rechtbank. Laatstgenoemde was daarentegen niet alleen van mening dat deze bevoegdheid alleen hem toekwam, maar ook dat beide betrokken rechters een tuchtrechtelijke overtreding hadden begaan door zijn bevoegdheid aan te vechten. Bovendien zij erop gewezen dat beide betrokken rechters hun rechterlijke beslissingen dienaangaande naar behoren hebben gemotiveerd. De president van de rechtbank is daaraan echter voorbijgegaan en heeft niet onderzocht of het louter ging om een onjuiste toepassing van de wet. Hij heeft integendeel gebruikgemaakt van de tuchtprocedure om zijn alleenrecht ter zake van de juiste toepassing van het beginsel van willekeurige toewijzing te beschermen.

- 29 Tot slot benadrukt de verwijzende rechterlijke instantie dat het vereiste van rechterlijke onafhankelijkheid geen doel op zich is, maar de rechten van verdediging van partijen dient, die tot uitdrukking komen in hun recht om te worden gehoord. Het optreden van rechter I. H., waarvoor hij tuchtrechtelijk aansprakelijk is gesteld, was bedoeld om partijen in de gelegenheid te stellen zich uit te spreken over de vraag of het beginsel van willekeurige toewijzing bij de aanvankelijke toewijzing door de president van de rechtbank en bij de doorverwijzing van de zaak door rechter H. K. naar rechter I. H. in acht was genomen. Met dit optreden werd partijen namelijk het recht op een effectieve verdediging gewaarborgd bij de beslissing op die vraag, aangezien met hun standpunten rekening werd gehouden. Mocht de beslissing op die vraag daarentegen langs administratieve weg worden overgelaten aan de president van de rechtbank, dan zou hij die hebben genomen op basis van zijn persoonlijke beoordeling en zonder partijen te horen.
- 30 Kortom, de verwijzende rechterlijke instantie is van mening dat in het onderhavige geval moet worden onderzocht of het beginsel van rechterlijke onafhankelijkheid als uitdrukking van de rechtsstaat is gewaarborgd. Volgens deze rechterlijke instantie kan de vitaliteit van de rechten die de burgers aan het Unierecht ontnemen slechts worden gewaarborgd indien die rechten door een onafhankelijke rechter worden beschermd. En deze onafhankelijkheid moet een aanvang nemen vanaf de toewijzing van een zaak. Vanaf dat moment moet de rechter de volledige verantwoordelijkheid nemen voor zijn beslissing. Zijn fouten moeten worden gecorrigeerd door de partijen via de beroepsprocedure of – ambtshalve – door hogere rechters. Wanneer de president van de rechtbank controle kan uitoefenen op een zaak nadat deze is toegewezen, al is het maar op één aspect ervan (in dit geval de eerbiediging van het beginsel van willekeurige toewijzing), kan er niet van worden uitgegaan dat de rechter volledig onafhankelijk is.